

Югозападен университет

„Неофит Рилски“

Правно-исторически факултет

Катедра „Международно право и международни
отношения“

АВТОРЕФЕРАТ

на

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„Доктор“

Професионално направление „Право“

Научна специалност „Право на Европейския съюз“

На тема:

**Правни механизми за защита на личните данни в
отношенията ЕС – трети страни**

Августин Асенов Янчев

Научен ръководител: доц. д-р Николай Марин

Благоевград

2023 г.

Съдържание

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД	3
Значимост на изследването	3
Актуалност на изследването	5
Цел, поставени въпроси и задачи	8
Значение на изследването.....	10
Методология на научно-изследователската работа	10
Обем и структура.....	12
ПО СЪДЪРЖАНИЕТО	12
Въведение.....	12
Глава I: Преглед и анализ на международноправната уредба в областта на защитата на лични данни, свободното им движение и неприкосновеността на личния живот	12
Глава II: Преглед и анализ на правната уредба на Европейския съюз за защитата на личните данни, свободното им движение и неприкосновеността на личния живот	15
Глава III: Дейност на международни организации в областта на защитата на личните данни, свободното им движение и неприкосновеността на личния живот	19
Глава IV: Предаване на лични данни към трети държави или международни организации чрез механизмите уредени от Общия регламент относно защита на данните.....	21
Заключение	24
Списък с публикации.....	24

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Значимост на изследването

Дисертационният труд представлява задълбочен правен и исторически анализ на основното право на човека на защита на личните данни без да претендира за изчерпаемост. Тъй като това право е неизменно свързано с правото на неприкосновеност на личния живот на физическите лица, то също е анализирано. Разгледани са Всеобщата декларация за правата на човека (ВДПЧ) (1948 г.), Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) (1950 г.) и Хартата на основните права на Европейския съюз (ХОПЕС) (2000 г.) като едни от най-важните документи, уреждащи основните права и свободи на човека, към които спада и правото на неприкосновеност на личния живот и защитата на личните данни.

В българската, а и в световната правна литература, има публикации, които засягат тези основни права на физическите лица, но тези, които анализират правото на защита на личните данни, при тяхното движение през националните граници и по-специално при предаването им към трети държави за Европейския съюз (ЕС, Съюза) са изключително малко на брой. Необходимостта от самостоятелно научно изследване на правните механизми за защита на личните данни в отношенията между ЕС и трети държави се обуславя на първо място от сложния характер на правото на защита на личните данни като цяло, от практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС, Съда) и законодателните актове на ЕС, които поставят минималните изисквания за предоставяне на защита на личните данни на физически лица при тяхната обработка. Тези минимални изисквания следва да бъдат спазвани и при обработка на данни, която се извършва на територията на държави, които не са членки на ЕС или Европейското икономическо пространство (ЕИП) (Норвегия, Исландия и Лихтенщайн). С развитието на глобализацията и техническия прогрес възможностите за

такава обработка се увеличават значително, което още повече увеличава и възможностите за нарушаване на основните права на човека на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни.

Обект на научното изследване е правната същност на механизмите за защита на личните данни при предаването им към трети за Европейския съюз държави. **Предметът** на дисертационния труд е свързан с научното изследване на правните механизми, които следва да бъдат използвани от администраторите и обработващите лични данни, установени на територията на ЕС/ЕИП и които извършват предаване на лични данни към трети държави, както и тенденциите и предизвикателствата, които възникват при тяхното използване. **Целта** на изследването е свързана с изготвянето на подробен и задълбочен анализ, без да претендира за изчерпателност, който да обясни съдържанието и същността на правните механизми за защита на личните данни при тяхното предаване към трети държави или международни организации и как тези механизми се стремят да осигурят равностойно ниво на защита, като това в ЕС/ЕИП. Теоретичните изводи в дисертационния труд са обвързани на първо място с практиката на СЕС, на Европейския комитет по защита на данните (ЕКЗД), както и на националните надзорни органи по защита на данните по приложението на Общия регламент за защита на данните (ОРЗД, Общия регламент) (2016 г.)

Тъй като правото на защита на личните данни не е безкрайно и необятно, анализът засяга и **изключенията от това право** и по-специално случаите, когато обработката е необходима за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и съпътстващите я предизвикателства. Анализирани са също така и дерогациите, когато предаването на лични данни към трети държави или международни организации може да бъде извършено без помощта на механизмите, предоставени в глава V от ОРЗД.

В изследването се акцентира върху **нивото на защита на личните данни, което следва да бъде осигурено в държавите-членки на ЕС/ЕИП**, за да може да се установи кога защитата, предоставяна от трети държави или международни организации, е равностойна на тази, предоставена от ОРЗД. Налице е цялостен анализ, който обхваща принципите за защита на личните данни и тяхното историческо развитие.

За да се оцени значимостта на Общия регламент като световен стандарт за защита на основното човешко право на защита на личните данни е направен анализ и на нормативните актове в тази област на други териториални международни организации и на някои трети държави.

Актуалност на изследването

Актуалността на изследването се определя от изключителната важност, която има правото на защита на личните данни във връзка с правото на неприкосновеност на личния живот, като част от каталога на основните права и свободи на човека. Направен е анализ на историческото развитие на това право, който позволява да се направят съответни изводи за тенденциите при това развитие и практическото приложение на механизмите за защита на личните данни при предаването им към трети държави или международни организации. Също така е извършен и сравнителноправен анализ на законодателството за защита на данните в други правни системи, който може да послужи като основа за **установяване на добрите практики в тази област и разрешаване на констатираните пропуски**. Това спомага за изготвянето на законодателни предложения *de lege ferenda*, които да отговорят на предизвикателствата и тенденциите в развитието на правото на защита на личните данни при предаването им към трети държави или международни организации.

Нуждата от изменения в европейската законодателна рамка за защита на личните данни при предаването им към трети държави или международни организации и необходимостта правилата да бъдат спазвани

са явни. Тя е продиктувана и от множеството решения на Съда на Европейския съюз и на националните надзорни органи по защита на данните, които установяват допуснати нарушения на правилата за защита на личните данни при предаването им към трети държави или международни организации, залегнали в ОРЗД. Тези нарушения се установяват както при администраторите и обработващите при самия процес по обработка на личните данни, така и от Европейската комисия (ЕК) при вземането на решения за предоставяно адекватно ниво на защита в определени трети държави или международни организации. Тези нарушения засягат не само разпоредбите на Общия регламент относно защита на данните, но и разпоредбите на Хартата на основните права на Европейския съюз, Европейската конвенция за правата на човека и Всеобщата декларация за правата на човека, а също така и насоките и становищата дадени от ЕКЗД и Работната група по чл. 29 (РГ29, Работната група), които са задължителни за изпълнение и прилагане. Неправилното прилагане на чл. 45 от ОРЗД и неправилната оценка на равностойността на предоставяната защита в Съединените американски щати, съгласно Позоваването към адекватността, е повод да се констатира, че Европейската комисия има политически мотиви да склочи на два пъти споразумения за свободно движение на данни между ЕС и САЩ, които на два пъти са отменени от СЕС.

Неправилната преценка на ЕК относно адекватността на защитата на личните данни, предоставяна в САЩ е проблем, който остава неразрешен дълги години. Тъй като в Общия регламент са закрепени съответни правила и принципи, които следва да са налице в законодателството на третите държави, за да вземе Европейската комисия решение за адекватност, следва изводът, че тази неправилна преценка е резултат от неправилното приложение на регламента, което изисква изследване на съдебната практика на Съда на ЕС в тази насока. Също така следва да бъдат изследвани и становищата на РГ29, ЕКЗД и Комисията на Европейския парламент по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи в тази

област. По този начин могат да бъдат установени пропуските и да се идентифицират съответни действия, които да осигурят правилното приложение на ОРЗД и да осигурят адекватна защита на личните данни на европейските граждани при обработката им на територията на трети държави или международни организации.

Актуалността на научното изследване е обусловена и от развитието на глобализацията и бързият прогрес на информационните и комуникационните технологии. Тези развитие и прогрес създават множество нови възможности, инструменти и механизми за предаване и обработка на лични данни по целия свят. Последните няколко години са белязани от две решения на Съда на ЕС по делата Шремс I и Шремс II, с които бяха отменени Сферата за неприкосновеност на личния живот между ЕС и САЩ и Щита за личните данни в отношенията между ЕС и САЩ. Освен това през месец юли 2023 г. беше сключено и **ново споразумение, наречено Рамка за защита на личните данни между ЕС и САЩ**, което срещна сериозни критики от страна на професионалисти в областта на защитата на личните данни, Европейския комитет по защита на данните и Европейския парламент.

Същевременно излизането на Великобритания от ЕС през 2021 г. постави **ново предизвикателство** пред защитата на личните данни на гражданите на Съюза. Това е така, защото докато Обединеното кралство беше част от Европейския съюз неговото законодателство в тази област се подчиняваше изцяло на ОРЗД и трансферите на данни към него се осъществяваха безпрепятствено. След напускането му, обаче Великобритания стана трета държава и съответно предаването на данни към нея започна да се подчинява на разпоредбите на глава V от Общия регламент относно защита на данните. По-сериозното предизвикателство в тази посока обаче е как да се уреди разглеждането на вече подадени жалби, по които британският надзорен орган по защита на данните е водещ надзорен орган, както и прилагането на задължителните фирмени правила, по които този надзорен орган е определен като водещ.

Цел, поставени въпроси и задачи

Целта на труда е да представи задълбочен анализ на механизмите за защита на личните данни при предаването им към трети държави и да идентифицира тенденциите в тяхното развитие, както и предизвикателствата, свързани с тях, които стоят както пред отделните държави членки, така и пред администраторите и обработващите лични данни. Това позволява да се **предложат съответни решения**, които да отговорят на предизвикателствата на динамично променящата се среда. Необходимо е да бъде проследено историческото развитие на регламентацията за защита на личните данни на международно ниво, за да се извърши цялостен анализ на проблема.

Тъй като разпоредбите на нормативните актове като Директива 95/46/ЕО за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (Директива 95/46/ЕО) (1995 г.) и ОРЗД не дават пълна яснота относно прилагането на механизмите за трансфер на данни към трети държави, дисертацията извежда на преден план по-важните решения на СЕС, както и становищата и насоките на Европейския комитет по защита на данните и Работната група по чл. 29.

След идентифициране на тенденциите и предизвикателствата, изследването цели да обоснове проблемните елементи на отделните механизми за защита на данните при предаването им към трети държави или международни организации и да даде предложения за тяхното отстраняване. Това води до усъвършенстване на правната уредба и предоставянето на по-добра защита на основните права на гражданите на ЕС, при предаването на техни данни лични данни към трети държави или международни организации. Заедно с това, изследването цели да предложи и решение, което да се използва при разрешаването на проблема с вземането от ЕК на решения за предоставяно адекватно ниво на защита, които са в противоречие с правото на ЕС.

Въпроси	Задачи
<p>Какъв е приносът на различните международни организации при развитието на правото областта на основните права на човека на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни?</p>	<p>Ретроспективен преглед на правната регламентация и на различните документи; анализ на актуалната уредба за защита на личните данни.</p>
<p>Какви механизми за защита на личните данни е осигурил Европейският съюз на европейските граждани и по-специално тези, отнасящи се до предаването им към трети държави или международни организации?</p>	<p>Преглед и правен анализ на отделните механизми за защита на личните данни и по-специално тези, отнасящи се до предаването им към трети държави или международни организации;</p>
<p>Има ли необходимост от промени?</p>	<p>Изследване на съдебната практика на СЕС; изследване на насоки и становища на ЕКЗД и РГ29</p>
<p>Защо има решения на СЕС, които констатираат нарушения от страна на ЕК?</p>	<p>Изследване на съдебната практика; анализ на актуални казуси и решения на ЕК.</p>

Основната цел на труда е задълбоченият анализ на **правните механизми за защита на личните данни при предаването им към трети държави или международни организации**, който да включва **изясняване на понятия и подходи** от правото на ЕС и обобщаването на **добри практики** в областта на защитата на личните данни. По-конкретно – извършване на анализ на тенденциите в областта на защитата на личните данни, систематизиране на съществуващата литература и формулиране на законодателни предложения.

Значение на изследването

С оглед гореизложеното, на преден план са поставени четири основни точки, които синтезират значението на дисертацията:

- 1.** Прави исторически анализ на основните права на човека на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни, като проследява промените, които са правени през годините в рамките на развитието на тези права и ги поставя в контекста на социалните и технологични промени;
- 2.** Обобщава съдебната практика на СЕС и практиката на ЕКЗД и РГ29, които са свързани с механизмите за защита на личните данни при предаването им към трети държави или международни организации. Този анализ не е самоцелен, а води до формулиране на конкретни мерки, които могат да се приемат, за да се отговори на задълженията, които ЕК има в качеството си на орган, който взема решенията за предоставяно адекватно ниво на защита в дадена трета държава;
- 3.** Разглежда актуалните законодателни изменения на ниво ЕС, като идентифицира съответни празноти в ОРЗД, възможности за подобрене на правната рамка или практически предизвикателства, като предлага съответни решения за тях;
- 4.** Разглежда проблеми, свързани с тенденциите при вземането на решения за адекватност от Европейската комисия и оспорва нейната компетентност при тяхното взимане.

Методология на научно-изследователската работа

При изготвяне на труда са използвани общонаучни и специални методи, използвани са юридическият, историческият, телеологическият, политологичният и сравнителноправният методи.

Когато за целите на изследването е необходимо да се обясни съдържанието на съответни законови разпоредби са използвани още

описателно-аналитичният и лингвистичният подходи, за да се изясни семантиката. С оглед гореизложеното, методологичната основа на труда е **комплекс както от общонаучни, така и от специални методи** за провеждане на научни изследвания. От общонаучните методи са използвани дедукция, индукция, анализ, синтез и сравнение, съчетани с критико-аналитичен подход. Това дава възможност не само да се проследи историческото развитие на правата на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни, но и да се обяснят тенденциите в тяхното развитие. С помощта на критико-аналитичния метод е извършена оценка на законодателството в областта на защитата на личните данни. Въз основа на този анализ може да се посочат препоръки *de lege ferenda* с оглед усъвършенстване на правната уредба и подобряване защитата на личните данни след предаването им към трети държави.

Правата на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни се изследва в **търсене на непосредствената връзка, която имат с обществено-икономическото и технологичното развитие на света и по-конкретно на ЕС**. Развитието на обществото и на информационните и комуникационни технологии, икономическата стабилност и глобализацията са фактори, които обуславят същността и съдържанието на тези правни институти. За целите на изясняване на правата на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни са използвани още хипотези и обобщения. Историческият метод е използван при проследяване на развитието на правото на защита на личните данни и формирането му като самостоятелно право в каталога на правата на човека.

От специалните научни методи е използван сравнително-правният, както и политологичният. Приложени са също така и някои специфични способности за тълкуване на правото, каквито са езиковото, логическото, систематическото, телеологичното, разширителното и ограничителното тълкуване. Използвани са още и редица **логически способности** за преодоляване на празнини – *analogia, analogia legis, analogia iuris, per argumentum a contrario, argumentum a fortiori*.

Обем и структура

Дисертацията е в обем от 325 страници, структурирани в четири глави, въведение и заключение. В края на труда е представена и библиографска справка. Източниците са разделени на научни трудове на български и чужди езици, научни публикации на български език, научни публикации на чужд език, нормативни актове и други официални документи, Съдебна практика на Съда на Европейския съюз и интернет източници.

Правната рамка е актуална към **31 август 2023 г.**

ПО СЪДЪРЖАНИЕТО

Въведение

Целта на въведението е да очертае темата на изследването, но и да постави ограничения, в рамките на които е извършен научният труд. Въведението описва и методологията, която е следвана при изготвяне на дисертационния труд. Съдържа предмета на изследването, актуалността и значимостта на изследването, целта, поставените въпроси и задачи и методологията на научно-изследователския труд.

Глава I: Преглед и анализ на международноправната уредба в областта на защитата на лични данни, свободното им движение и неприкосновеността на личния живот

Целта на първата глава е да представи резултатите от прегледа и анализа на нормативните уредби в областта на неприкосновеността на личния живот и защитата на личните данни на Организацията на обединените нации (ООН), Съвета на Европа (СЕ) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Конкретните задачи, на които отговаря главата е изясняването на съдържанието на понятието „защита на личните данни“, да проследи историческото развитие на

разбирането за право на защита на личните данни, да обобщи най-важните етапи от този процес и да обобщи актуалното място на това право в международната система за защита правата на човека. В същото време в нея се представят основните принципи за защита на личните данни, които следва да бъдат спазвани от всички държави, както и правата на субектите на данни, които следва да бъдат осигурени от отделните законодателства. По този начин се поставя базата за идентифициране на тенденциите за развитие на правото на защита на личните данни. Тъй като в глобален контекст, правото на защита на личните данни е уредено в нормативните актове, уреждащи основните права и свободи на човека, на първо място за разгледани Всеобщата декларация за правата на човека и Европейската конвенция за правата на човека. След това в главата са разгледани и отделните документи на Съвета на Европа и на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, които уреждат конкретно правото на защита на личните данни.

Главата е структурирана в подточки, които обхващат международните правни документи на горепосочените международни организации.

Разгледаните основополагащи международни актове са:

- Общи – Всеобщата декларация за правата на човека и Европейската конвенция за правата на човека; и
- Специални – Насоки относно неприкосновеността на личния живот и трансграничните потоци от данни на ОИСР (1980 г.), Конвенция 108 за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни (Конвенция 108) (1981 г.) и Конвенция 108+ за защита на физическите лица във връзка с обработката на лични данни (Конвенция 108+) (2018 г.) на Съвета на Европа.

В първата точка от главата е разгледано от къде води своето начало правото на защита на личните данни. Първоначално то е изведено като част

от правото на неприкосновеност на личния живот, поместено в чл. 12 от Всеобщата декларация за правата на човека и чл. 8 от Европейската конвенция за правата на човека.

По-нататък в същата точка е разгледан и първият документ с международно значение, който има отношение изрично към защитата на личните данни и трансграничните потоци от такива данни. Това именно е документът на ОИСР, който е наречен Насоки относно неприкосновеността на личния живот и трансграничните потоци от данни (Насоки на ОИСР). С приемането на този документ се цели постигането на съгласие между държавите-членки на организацията относно основните принципи, които следва да бъдат спазвани при обработката на лични данни и трансграничните потоци от такива данни. Те са разгледани подробно в тази част, за да може да се направи анализ на тенденциите при тяхното развитие. Обърнато е внимание, че голяма част от тези принципи продължават да важат и да се спазват до ден днешен. Освен тях чрез този документ е определено, че правото на защита на личните данни не е неограничено и може да бъде стеснявано, но само в строгоопределени случаи. Друга важна част от Насоките на ОИСР са и определенията на термините, които са използвани в него. Те също са подробно разгледани и анализирани, за да може да бъдат отчетени тенденциите и при тяхното развитие.

Тази глава продължава с подробен анализ на други два изключително важни документа относно защитата на личните данни. Това на първо място е документът на Съвета на Европа, наречен Конвенция 108 за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни. Другият документ е нейната модернизирана и актуализирана версия, наречена Конвенция 108+ за защита на физическите лица във връзка с обработката на лични данни. Значимостта на тези документи за тази област на правото се обуславя от факта, че датата на приемане на Конвенция 108 – 28 януари 1981 г., е определена и за международен ден на защитата на личните данни.

Анализът на тези два документа отново е необходим, за да може да се установят тенденциите при развитието на правото в областта на защитата на личните данни. С тях се дават определения на някои термини, които не са уточнени в Насоките на ОИСР, а също така се дават определения и на някои нови термини. Разгледани са и принципите за защита на личните данни, които са поместени в Конвенция 108. За да бъде проследено развитието нормативните уредби в областта на трансграничните потоци от данни е направен подробен анализ и на частта от конвенцията, която ги урежда. На първо място този анализ е необходим, за да може да се определи какво точно представляват самите трансгранични потоци от данни. Също така е разгледано и кои предавания на данни през националните граници са разрешени, както и кога тези потоци могат да бъдат ограничавани по преценка на отделните държави.

Анализите на тези документи са необходими, за да може да се проследи историческото развитие на правото в областта на неприкосновеността на личния живот и защитата на личните данни. Те са необходими също така и за да могат да бъдат определени границите на основното човешко право на защита на личните данни, както и основните принципи в тази област, възприети от страните-членки на ОИСР и СЕ. Освен това, те са използвани и за извършването на сравнително правен анализ на законодателството на Европейския съюз и законодателството на двете организации в тази област.

Глава II: Преглед и анализ на правната уредба на Европейския съюз за защитата на личните данни, свободното им движение и неприкосновеността на личния живот

Втора глава има за цел да представи резултатите от прегледа и анализа на законодателството в областта на защитата на личните данни на Европейския съюз. Тя отговаря на задачите да се изясни съдържанието на понятието „защита на личните данни“ в ЕС, да проследи историческото

развитие на разбирането за право на защита на личните данни в ЕС, да обобщи актуалното място на това право в системата на ЕС и да определи какво е нивото на защита на личните данни в ЕС. В същото време в нея са представени принципите за защита на личните данни в европейското право, които следва да бъдат спазвани при обработката на такива данни както на територията на ЕС/ЕИП, така и на територията на трети държави или международни организации. Посочени са и правата, които са осигурени на субектите на данни в рамките на ЕС/ЕИП и които следва да бъдат осигурени при предаването на техни лични данни към трети държави или международни организации. По този начин се поставя базата за идентифициране на тенденциите за развитие на правото на защита на личните данни в ЕС, както и необходимото ниво на защита, което следва да бъде осигурено на физическите лица и правата, които следва да им бъдат предоставени. За да бъде точен и пълен този анализ в тази глава са разгледани Директива 95/46/ЕО за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни и Регламент (ЕС) 2016/679 относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните).

Първата точка от тази глава разглежда и анализира Директива 95/46/ЕО, като основополагащ правен акт в законодателството на Европейския съюз. С нея се поставя началото на правния режим за защита на личните данни на територията на ЕС/ЕИП. Използван е сравнително правният метод, за да се установи кои елементи от правните актове на другите международни организации – СЕ и ОИСР, са възприети от европейският законодател и са поместени в тази директива, както и кои липсват или са подобрени. За да бъдат установени тенденциите при развитието на режимът за защита на личните данни, които се обработват или са предназначени да бъдат обработвани след предаването им в трети държави или международни организации са разгледани конкретните

разпоредби на Директива 95/46/ЕО, които уреждат този режим. За целта са разгледани и някои основополагащи документи на Работната група, създадена по чл. 29 от Директива 95/46/ЕО. Направен е анализ на един от най-важните документи на РГ29, а именно Позоваване към адекватността (Adequacy Referential). Този документ отразява констатациите на Съда на ЕС по делото Шремс I и поставя изисквания и критерии за Европейската комисия и държавите членки, при взимането на решения относно адекватно ниво на защита, предоставяно от дадена трета държава или международна организация. Разбира се, разгледани са и други документи на Работната група, които са от значение за тълкуването на правото на защита на личните данни, както и някои от най-значимите дела пред СЕС в тази област.

Анализът на този документ е необходим, за да се определят тенденциите при развитието на правото на защита на личните данни в рамките на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство. Значимостта на този документ за правото на ЕС се обуславя и от това, че в член 8 от Харта на основните права на Европейския съюз е поместено именно правото на защита на личните данни. Това основно човешко право липсва в каталога на правата на човека, определени от ВДПЧ и ЕКПЧ. С определянето на правото на защита на личните данни, като основно човешко право в ХОПЕС, Съюз заема световната водеща роля в тази област на правото.

Във втората точка на тази глава е разгледан и анализиран последният и най-актуален правен акт на Европейския съюз в областта на защитата на личните данни, а именно Регламент (ЕС) 2016/679 относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните). Анализът в тази глава включва общите правила и принципите за защита на данните, както и правата, които следва да бъдат предоставени на субектите на данни. Използвани са сравнително правният и историческият методи, за да се

установят развитието и промените в правния режим за защита на личните данни в ЕС/ЕИП.

В тази глава не са разглеждани и анализирани подробно инструментите и механизмите за защита на личните данни при и след предаването им към трети държави или международни организации. Това е така, защото тя има за цел да постави рамки и да определи границите на правото на защита на личните данни в ЕС/ЕИП. Този анализ е необходим, за да може да се определи какво следва да е нивото на защита, предоставяно от дадена трета държава или международна организация, за да може да се счете то за адекватно. Този анализ е използван също така, за да може да се определи какво представлява ниво на защита, което по същество е равностойно на определеното от ОРЗД, когато се използват подходящи гаранции за защита на личните данни при предаването им към трети държави или международни организации.

В тази глава също така са разгледани и анализирани статута, компетентността, задачите и правомощията на националните надзорни органи по защита на данните. Това е необходимо, тъй като именно надзорните органи са тези, които прилагат Общия регламент и преценяват законосъобразността на обработката на данни от даден администратор или обработващ лични данни, без значение дали той извършва или не предавания на лични данни към трети държави или международни организации. В тази връзка са разгледани и анализирани и процедурите по сътрудничество между надзорните органи по защита на данните. Този анализ включва и правомощията и задачите на правопреемника на Работната група по член 29, а именно Европейският комитет по защита на данните. Той е необходим, за да може да се разбере начинът, по който се прилага ОРЗД на територията на ЕС/ЕИП и най-вече да се определи как се разрешават споровете между отделните надзорни органи, когато те имат качествата на водещ и засегнати надзорни органи.

Глава III: Дейност на международни организации в областта на защитата на личните данни, свободното им движение и неприкосновеността на личния живот

Целта на трета глава е да представи резултатите от общия преглед и анализа на правната уредба в областта на защитата на личните данни, свободното движение на тези данни и неприкосновеността на личния живот на отделни международни организации. Тя отговаря на задачата да се изясни какъв е приносът на различните международни организации в развитието на правото в областта на основните права човека на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни. Това включва и анализ относно това под каква форма е приета правната уредба в областта на защитата на личните данни и дали тази уредба има задължителен характер за техните държави членки, или е използвана само като насоки за тези държави. Посочени са и правата на субектите на данни, които следва да бъдат или е препоръчително да бъдат осигурени в рамките на тези организации. Анализирани са и различните правни режими за предаване на данни към трети държави или международни организации, както и свободното движение на данни през границите на държавите-членки на тези организации. По този начин се установява значимостта на европейската правна уредба за защита на личните данни в международен мащаб. За да отговори на целите и задачите на настоящия дисертационен труд, в тази глава са разгледани само организациите, които регулират в своите правни уредби предаването на данни към трети държави или международни организации. Това именно са Организацията на американските държави (ОАД), Асоциацията на страните от Югоизточна Азия (АСЕАН) и Общността на нациите (Commonwealth of Nations).

Първата точка от тази глава разглежда правната уредба на Организацията на американските държави. За да бъде пълен и точен този анализ са разгледани документите на ОАД, наречени Предварителни принципи и препоръки относно защитата на данните (Защита на личните

данни) (2011 г.) и Актуализирани принципи на Междуамериканския правен комитет по въпросите за неприкосновеността на личния живот и защитата на личните данни, заедно с бележки към тях (2021 г.) Анализът на тези документи е съсредоточен основно върху регулирането на трансграничните потоци от данни в рамките на тази международна организация, както и предаването на данни към трети държави или международни организации. Използван е сравнително правният метод за анализ на тази правна уредба, за да се установят приликите и разликите ѝ с правната уредба на ЕС.

Във втората точка е разгледана и анализирана правната уредба в областта на защитата на личните данни на Асоциацията на страните от Югоизточна Азия. За да изпълни своята цел, в нея са разгледани два документа на АСЕАН, наречени Рамка за защита на личните данни (Framework on personal data protection) (2016 г.) и Рамка за управление на цифровите данни (Framework on digital data governance) (2018 г.). На първо място са анализирани принципите за трансграничните потоци от данни в рамките на самата организация. След това са разгледани и разпоредбите, които определят начините, по които могат да се извършват предавания на данни към трети държави или международни организации. Анализирани са и характеристиките на тези документи, за да се установи дали държавите-членки на АСЕАН са задължени да ги въведат в своето законодателство или имат по-скоро характера на насоки. Тук също е използван сравнително правният метод, за да се установят приликите и разликите между правната рамка на АСЕАН и ЕС, както и приносът на европейското законодателство в правната уредба на Асоциацията на страните от Югоизточна Азия.

Третата точка анализира и разглежда правната уредба в областта на защитата на личните данни на Общността на нациите (Commonwealth of Nations). За изпълнение на целта, в тази глава е разгледан документът, наречен Примерни разпоредби за защита на данните (2022 г.) Както и в другите точки от тази глава, така и тук е разгледан характеристиките на този документ, за да се установи дали той е задължителен за всички държави-членки на Общността на нациите (Commonwealth of Nations). Извършен е

подробен анализ на разпоредбите, които определят начините, по които могат да се извършват предавания на данни към трети държави или международни организации. Отново е използван сравнително правният метод, за да се установят приликите и разликите между правните рамки на Общността на нациите (Commonwealth of Nations) и ЕС, както и приносът на европейското законодателство в правната уредба на тази международна регионална организация.

Глава IV: Предаване на лични данни към трети държави или международни организации чрез механизмите уредени от Общия регламент относно защита на данните

Четвърта глава има за цел да представи резултатите от прегледа и анализа на правната рамка в областта на защитата на личните данни при трансграничното им предаване към трети държави или международни организации, както и на механизмите за защита на тези данни при извършването на такива предавания. Тя отговаря на задачите да определи какви правни механизми за защита на личните данни при техния трансфер към трети държави или международни организации е осигурил Европейския съюз, както и да изясни има ли нужда от промени в тази правна рамка и да изясни защо има решения на Съда на ЕС, които констатира нарушения от страна на Европейската комисия. Това включва анализ на отделните правни механизми за защита на личните данни при отношенията ЕС – трети държави или международни организации и по какъв начин тези механизми осигуряват адекватно ниво на защита, такова каквото е осигурено от ОРЗД. Разгледан и анализиран е и териториалният обхват на Общия регламент относно защита на данните, за да се определи, кои организации следва да спазват общите правила на ОРЗД и кои – правилата на глава V от ОРЗД. За да отговори на целите и задачите на дисертационния труд, в тази глава са разгледани и анализирани разпоредбите за предаване на данни въз основа на решение относно адекватното ниво на защита, за предаване на данни с подходящи гаранции,

както и дерогациите по чл. 49 от ОРЗД, като средство за предаване на лични данни към трети държави или международни организации.

В първата точка от тази глава е разгледана и анализирана общата правна рамка за предаване на данни въз основа на решение относно предоставяно адекватно ниво на защита. За пълнота и точност на този анализ са разгледани и анализирани разпоредбите на член 45 от ОРЗД и работният документ на Работната група по член 29 от Директива 95/46/ЕО, наречен Позоваване към адекватността (Adequacy referential). За да се демонстрира приложението на този механизъм за предаване на данни към трети държави или международни организации на практика в тази глава са разгледани едни от най-важните решения за адекватност на Европейската комисия, а именно решенията за адекватност относно Великобритания, Япония, Канада и Съединените американски щати. На първо място е разгледано и анализирано решението относно адекватно ниво на защита по отношение на Великобритания, за да се установят действията на Европейската комисия по отношение държава, която е прилага в пълнота законодателството на ЕС, но вече не е членка на Съюза. Разгледани и анализирани са проблемите, които създаде „Брекзит“ пред защитата на личните данни, както и какви препоръки дават Европейският комитет по защита на данните и Европейската комисия за преодоляването на тези проблеми. На второ място е разгледано и анализирано решението за адекватност, което създава най-голямото пространство в света за безопасно предаване на данни, а именно решението за адекватност относно законодателството на Япония. Тази точка продължава с анализ и преглед на решението относно адекватно ниво на защита, предоставяно от Канада. Тук се цели да се маркира проблемът с преразглеждането на решенията за адекватност от страна на Европейската комисия. И на четвърто място са разгледани трите политически споразумения между ЕК и САЩ за предоставяно адекватно ниво на защита, а именно Сферата за неприкосновеност на личния живот, Щита за личните данни в отношенията

между ЕС и САЩ и последното и най-актуално споразумение, наречено Рамка за защита на личните данни между ЕС и САЩ.

Втората точка от тази глава разглежда и анализира разпоредбите за предаване на данни към трети държави или международни организации с подходящи гаранции. На първо място е направен кратък анализ на инструментите със задължителен характер и с изпълнителна сила между публичните органи и структури. Следващият механизъм, който е прегледан и анализиран в тази точка са стандартните договорни клаузи. Третата подточка се отнася до кодексите за поведение съгласно чл. 40 от ОРЗД, като механизъм за трансфер на данни към трети държави или международни организации. Тази точка продължава с анализ на механизма за сертифициране съгласно чл. 42 от ОРЗД, като инструмент за трансфер на данни към трети държави или международни организации и задължителните фирмени правила. Прегледът и анализът на тези механизми за защита на личните данни в отношенията ЕС – трети държави е необходим, за да се установи кой механизъм за кои случаи е най-подходящ, както и по какъв начин този механизъм предоставя достатъчно гаранции, че предоставяното ниво на защита на личните данни в третата държава или международна организация е равностойно на това, предоставяно в Европейския съюз.

Последната трета точка от тази глава преглежда и анализира дерогациите по чл. 49 от ОРЗД като средство за предаване на лични данни към трети държави или международни организации. Този преглед и анализ са необходими, за да се установят случаите, когато предаването на лични данни към трети държави или международни организации е разрешено без по отношение този трансфер ЕК да е взела решение за адекватност по чл. 45 от ОРЗД и при липсата на задължителни фирмени правила или подходящи гаранции, предвидени в чл. 46 от ОРЗД.

Заклучение

Заклучението включва приносите на дисертационния труд, обобщение, изводи и препоръки.

Дадени са *de lege ferenda* предложения, които са идентифицирани като наложителни и/или полезни в хода на работата по труда.

На първо място е дадено предложение за промяна на процедурата по вземане на решения относно адекватно ниво на защита от Европейската комисия. Това предложение има за цел постигането на правна сигурност при предаването на данни към трети държави и международни организации, както и постигане на единен и съзнателен подход и избягване на грешки при вземането на такива решения за адекватност от страна на Европейската комисия.

На следващо място е дадено предложение на ниво Европейски съюз да бъдат определени категории от данни, които да не могат да бъдат предавани към трети държави или международни организации, които не осигуряват адекватно ниво на защита по чл. 45 от ОРЗД. Това цели да се постигне високо ниво на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни на всички европейски граждани. Един такъв списък безспорно ще ограничи случаите на незаконосъобразна и недобросъвестна обработка на лични данни на граждани на ЕС в дадени трети държави, които не предоставят адекватно ниво на защита.

Последните страници на дисертационния труд съдържат подробна библиографска справка.

Списък с публикации

1. ЯНЧЕВ, АВГ., МАРИН, Н., *„Нарушенията на сигурността на личните данни като основно предизвикателство за националната сигурност“*, сп. „Право, политика, администрация“, том 8, бр. 2/2021 г., стр. 1-9

2. ЯНЧЕВ, АВГ., *„Преглед на основните правни механизми за защита на личните данни при предаването им на трети държави или международни организации“*, Сборник с научни трудове от XXX Международна научна конференция за млади учени – 2021 г., Съюз на специалистите по качеството в България, 2021 г., ISSN 1314-4669;
3. ЯНЧЕВ, АВГ., *„Стандартните договорни клаузи като правен механизъм за защита на личните данни при прехвърлянето им към трети държави“*, Сборник с доклади от XI национална конференция на докторантите в областта на правните науки, Институт за държавата и правото към Българска академия на науките, 2023 г., ISSN 2603-3011.

Southwest University

“Neofit Rilski”

Faculty of Law and History

Department of International Law
and International

ABSTRACT

at

Dissertation for the award of the educational and
scientific degree “Doctor”

Professional field “Law”

Scientific speciality “Law of the European Union”

Subject:

**Legal Mechanisms for the Protection of Personal
Data in EU - Third Countries Relations**

Augustin Asenov Yanchev

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Dr. Nikolay Marin

Blagoevgrad

2023 г.

CONTENT

GENERAL DESCRIPTION OF THE DISSERTATION	4
Significance of the study	4
Relevance of the study	8
Purpose, questions, and objectives.....	12
Significance of the study	16
Research Methodology.....	17
Volume and structure.....	19
ON THE CONTENT	20
Introduction	20
Chapter I: Overview and analysis of the international legal framework on personal data protection, its free movement and privacy	20
Chapter II: Overview and analysis of the European Union legal framework for personal data protection, its free movement and privacy	25
Chapter III: Activity of international organisations in the field of personal data protection, its free movement and privacy	31
Chapter IV: Transfer of personal data to third countries or international organisations through the mechanisms	

provided for in the General Data Protection Regulation	35
.....	35
Conclusion.....	39
List of publications.....	41

GENERAL DESCRIPTION OF THE DISSERTATION

Significance of the study

The dissertation is a thorough legal and historical analysis of the fundamental human right to the protection of personal data without claiming to be exhaustive. As this right is invariably linked to the right to privacy of individuals, it is also analysed. The Universal Declaration of Human Rights (UDHR) (1948), the European Convention on Human Rights (ECHR) (1950) and the Charter of Fundamental Rights of the European Union (CFR) (2000) are examined as some of the most important documents governing fundamental human rights and freedoms, which include the right to privacy and the protection of personal data.

There are publications in Bulgarian, as well as in the worldwide legal literature, which deal with these fundamental rights of individuals, but those which analyse the right to protection of personal data in their movement across national borders and in particular in their transfer to third countries of the European Union

(EU, Union) are extremely few in number. The need for an independent scientific study of the legal mechanisms for the protection of personal data in relations between the EU and third countries is determined, first of all, by the complex nature of the right to the protection of personal data in general, by the case law of the Court of Justice of the European Union (CJEU, Court of Justice) and the EU legislative acts, which set the minimum requirements for providing personal data protection of personal data to individuals in their processing needed. These minimum requirements should also be complied with data processing that takes place on the territory of countries that are not members of the EU or the European Economic Area (EEA) (Norway, Iceland, and Liechtenstein). With the development of globalisation and technical progress, the possibilities for such processing are increasing significantly, which further increases the possibilities for violating the fundamental human rights to privacy and data protection.

The object of the scientific research is the legal nature of the mechanisms for the protection of personal data in case of their transfer to third countries to the

European Union. **The subject** of the dissertation is related to the scientific study of the legal mechanisms used by data controllers and processors established on the territory of the EU/EEA and which are carrying out transfers of personal data to third countries, as well as the trends and challenges that arise in their use. **The goal** of the study is to provide a detailed and in-depth analysis, without claiming to be exhaustive, explaining the content and nature of the legal mechanisms for the protection of personal data when transferred to third countries or international organisations and how these mechanisms seek to provide an equivalent level of protection to that in the EU/EEA. The theoretical conclusions of the dissertation are first of all linked to the case law of the ECJ, the European Data Protection Board (EDPB) as well as national data protection supervisory authorities on the application of the General Data Protection Regulation (GDPR, the General Regulation) (2016).

As the right to the protection of personal data is not infinite and unlimited, the analysis also concerns **exceptions to this right** and in particular cases where processing is necessary for the purposes of the prevention,

investigation, detection or prosecution of criminal offences or the determination of criminal penalties and the challenges that accompany it. The derogations where the transfer of personal data to third countries or international organisations can be carried out without the assistance of the mechanisms provided for in Chapter V of the GDPR are also analysed.

The study highlights the **level of protection of personal data to be ensured in EU/EEA Member States** in order to establish if the protection provided by third countries or international organisations is equivalent to that provided by the GDPR or not. There is a comprehensive analysis covering the principles of data protection and their historical development.

In order to evaluate the relevance of the General Regulation as a global standard for the protection of the fundamental human right to the protection of personal data, an analysis of the regulations in this area of other territorial international organisations and some third countries is also conducted.

Relevance of the study

The **relevance** of the study is determined by the crucial importance of the right to the protection of personal data in relation to the right to privacy, as part of the catalogue of fundamental human rights and freedoms. An analysis is made of the historical development of this right, which allows relevant conclusions to be drawn about the trends in this development and the practical application of the mechanisms for the protection of personal data when they are transferred to third countries or international organisations. A comparative legal analysis of data protection legislation in other legal systems has also been carried out, which can serve as a basis for **identifying best practices in this area and addressing the identified gaps**. This contributes to the preparation of *de lege ferenda* legislative proposals to address the challenges and trends in the development of data protection law when transferring personal data to third countries or international organisations.

The need for amendments to the European legislative framework for the protection of personal data

when transferred to third countries or international organisations and the need to comply with the rules is clear. It is also driven by the numerous judgments of the Court of Justice of the European Union and of national data protection supervisory authorities which have found breaches of the rules on the protection of personal data when transferred to third countries or international organisations, as laid down in the GDPR. These breaches are identified both with controllers and processors while processing personal data itself, and by the European Commission (EC) when deciding whether an adequate level of protection is provided in certain third countries or international organisations. These breaches affect not only the provisions of the General Data Protection Regulation, but also the provisions of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights, and the Universal Declaration of Human Rights, as well as the guidelines and opinions issued by the EDPB and the Article 29 Working Party (WP29, the Working Party), which are binding for implementation and enforcement. The misapplication of Article 45 of the GDPR and the

incorrect assessment of the equivalence of the protection provided by the United States of America, according to the Adequacy Reference, is the reason the ECJ revoked twice the politically motivated European Commission decisions to conclude on two occasions agreements on free movement of data between the EU and the US.

The EC's misjudgement of the adequacy of the privacy protection provided by the US is a problem that has remained unresolved for many years. Since the GDPR enshrines the relevant rules and principles that must be present in third country laws allowing the European Commission to make an adequacy decision, mean that this misjudgement is a result of a misapplication of the regulation, which requires an examination of the CJEU's case law in this regard. The opinions of the WP29, the EDPB and the European Parliament's Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs in this area should also be examined. Following this, gaps can be identified, and appropriate actions can be implemented to ensure the correct application of the GDPR and to ensure adequate protection of the personal data of European citizens when

processed on the territory of third countries or international organisations.

The relevance of the research is also conditioned by the development of globalization and the rapid progress of information and communication technologies. These developments and advances create numerous new opportunities, tools and mechanisms for the transfer and processing of personal data worldwide. The last few years have been marked by **two rulings of the European Court of Justice in the Schrems I and Schrems II cases**, which overruled the Safe Harbour between the EU and the US and the EU-US Privacy Shield. In addition, a **new agreement, called the EU-US Data Privacy Framework**, was concluded in July 2023, which has been heavily criticised by data protection professionals, the European Data Protection Board, and the European Parliament.

At the same time, the UK's decision to leave the EU in 2021 poses a new challenge to the protection of EU citizens' personal data. This is because while the UK was part of the European Union, its legislation in this area was

entirely subject to the GDPR and data transfers to it were unimpeded. However, after the UK left the EU, it became a third country and, accordingly, data transfers to it became subject to the provisions of Chapter V of the GDPR. The more serious challenge in this direction, however, is how to deal with complaints that have already been lodged, for which the UK Data Protection Authority is the lead supervisory authority, as well as the application of the mandatory corporate rules, for which this supervisory authority is designated as the lead.

Purpose, questions, and objectives

The purpose of the work is to present an in-depth analysis of the personal data protection mechanisms for transfers of personal data to third countries and to identify the trends in their development as well as the challenges related to them, which – both individual Member States and data controllers and processors are facing. This allows the drafting of **appropriate solutions** to meet the challenges of a constantly changing environment. It is necessary to trace the historical development of data

protection regulation at an international level in order to carry out a comprehensive analysis of the problem.

As the provisions of legal acts such as Directive 95/46/EC on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (Directive 95/46/EC) (1995) and the GDPR do not provide full clarity on the application of data transfer mechanisms to third countries, this dissertation brings to the fore the more relevant rulings of the ECJ as well as the opinions and guidelines of the European Data Protection Board and the Article 29 Working Party.

After identifying the trends and challenges, the study aims to substantiate the problematic elements of the different data protection mechanisms for transfers to third countries or international organisations and to provide suggestions for their remedy. This leads to an improvement of the legal framework and the provision of better protection of the fundamental rights of EU citizens when their personal data is transferred to third countries or international organisations. Together with this, the study also aims to propose a solution to be used in

addressing the problem of the EC taking decisions to provide an adequate level of protection that are contrary to EU law.

Questions	Tasks
What is the contribution of different international organizations in the development of the legal field of fundamental human rights to privacy and personal data protection?	Retrospective review of the legal regulation and the different documents; analysis of the current personal data protection legislation.
What personal data protection mechanisms has the European Union ensured for European citizens, particularly those relating to transfers to third countries or	Review and legal analysis of the different mechanisms for personal data protection, particularly those concerning transfers to third countries or

international organisations?	international organisations;
Are there changes needed?	Research of the case law of the ECJ; study of guidelines and opinions of the EDPB and the WP29
Why are there ECJ rulings finding violations by the EC?	Research of case law; analysis of recent cases and EC decisions.

The main objective of the paper is the in-depth analysis of **the legal mechanisms for personal data protection in the case of transfers to third countries or international organisations**, including **the clarification of concepts and approaches** from EU law and the summarisation of **good practices** in the field of personal data protection. In particular, analysing trends in the field of personal data protection, systematising existing literature and formulating legislative proposals.

Significance of the study

In light of the above, four main points are brought to the fore that synthesize the significance of the dissertation:

- 1.** Provides a historical analysis of the fundamental human rights to privacy and personal data protection, tracing the changes that have been made over the years in the development of these rights and placing them in the context of social and technological changes;
- 2.** Summarises the case law of the ECJ and the practice of the EDPB and the WP29, which are related to the mechanisms for personal data protection in case of transfer to third countries or international organisations. This analysis is not an end in itself, but leads to the formulation of concrete measures that could be taken in order to meet the obligations that the EC has as the decision-maker for an adequate level of protection to be granted in a third country;

3. Considers current legislative developments at EU level, identifying relevant gaps in the GDPR, opportunities to improve the legal framework or practical challenges, proposing appropriate solutions to them;
4. Examines issues related to trends in European Commission adequacy decisions and challenges its competence in making them.

Research Methodology

General scientific and special methods were used in the preparation of the work; legal, historical, teleological, political science and comparative law methods were used.

When for the purpose of the study it is necessary to explain the content of relevant legal provisions, the descriptive-analytical and linguistic approaches are also used to clarify the semantics. In view of the above, the methodological basis of the paper is a **complex of both general scientific and special research methods**. Of the general scientific methods, deduction, induction, analysis,

synthesis, and comparison, combined with a critical-analytical approach, have been used. This makes it possible not only to trace the historical development of privacy rights and personal data protection, but also to explain trends in their development. Using the critical-analytical method, an assessment of personal data protection legislation is carried out. Based on this analysis, *de lege ferenda* recommendations can be made for improving the legal framework and for improving the personal data protection after transfer to third countries.

The rights to privacy and personal data protection are explored in **search of the immediate link they have with the socio-economic and technological development of the world and of the EU**. The development of the society and of information and communication technologies, economic stability and globalisation are factors that determine the nature and content of these legal institutes. To clarify the rights to privacy and personal data protection, further hypotheses and summaries are used. The historical method has been used in tracing the development of the right to personal

data protection and its formation as an independent right in the catalogue of human rights.

Of the special scientific methods, the comparative-legal as well as the political-scientific methods were used. Some specific methods of interpreting law have also been applied, such as linguistic, logical, systematic, teleological, expansive, and restrictive interpretation. Several **logical means** of bridging gaps have also been used – *analogia*, *analogia legis*, *analogia iuris*, *per argumentum a contrario*, *argumentum a fortiori*.

Volume and structure

The dissertation consists of 338 pages, structured in four chapters, an introduction, and a conclusion. A bibliographical reference is also presented at the end of the dissertation. The sources are divided into scientific papers in Bulgarian and foreign languages, scientific publications in Bulgarian, scientific publications in a foreign language, legal acts and other official documents, case law of the Court of Justice of the European Union and internet sources.

The legal framework is up to date as of **31 August 2023**.

ON THE CONTENT

Introduction

The purpose of the introduction is to outline the topic of the study, but also to set limitations within which the research paper was carried out. The introduction also describes the methodology followed in the preparation of the dissertation. It contains the subject of the research, the relevance and significance of the research, the aim, the questions and objectives and the methodology of the research work.

Chapter I: Overview and analysis of the international legal framework on personal data protection, its free movement and privacy

The purpose of the first chapter is to present the results of the overview and analysis of the privacy and personal data protection regulations of the United Nations (UN), the Council of Europe (CoE) and the Organisation

for Economic Co-operation and Development (OECD). The specific tasks addressed by the chapter are to clarify the content of the concept of personal data protection, to trace the historical development of the understanding of the right to personal data protection, to summarize the most important stages of this process, and to summarize the current place of this right in the international human rights system. At the same time, it presents the basic principles of data protection that should be respected by all states, as well as the rights of data subjects that should be ensured by the different legislations. In this way, it sets the basis for identifying trends in the development of the right to personal data protection. Since in a global context, the right to personal data protection is regulated in the legal instruments governing fundamental human rights and freedoms, the Universal Declaration of Human Rights and the European Convention on Human Rights are the first to be considered. The chapter then examines the individual documents of the Council of Europe and the Organisation for Economic Co-operation and Development that specifically address the right to personal data protection.

The chapter is structured in sub-chapters covering the international legal instruments of the above international organisations.

The fundamental international instruments considered are:

- General – the Universal Declaration of Human Rights and the European Convention on Human Rights; and
- Special – OECD Guidelines on Privacy and Transborder Data Flows (1980), Council of Europe Convention 108 for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (Convention 108) (1981) and Council of Europe Convention 108+ for the Protection of Individuals with regard to the Processing of Personal Data (Convention 108+) (2018).

The first sub-chapter considers where the right to personal data protection originates. It was originally derived as part of the right to privacy found in Article 12

of the Universal Declaration of Human Rights and Article 8 of the European Convention on Human Rights.

Further in the same sub-chapter, the first document of international relevance that explicitly addresses the protection of personal data and cross-border flows of such data is examined. This is namely the OECD document, which is called the Guidelines on Privacy and Transborder Data Flows (OECD Guidelines). The adoption of this document aims at reaching an agreement among the Member States of the organisation on the basic principles to be applied when processing personal data and cross-border flows of such data. These are covered in detail in this section in order to allow analysis of trends in their development. Attention is drawn to the fact that many of these principles are still valid and followed today. In addition, it is established through this document that the right to personal data protection is not unlimited and may be narrowed, but only in strictly defined cases. Another important part of the OECD Guidelines are the definitions of the terms used in it. These are also discussed and analysed in detail so that trends in their development can also be considered.

This chapter continues with a detailed analysis of two other crucial documents on personal data protection. This is firstly the Council of Europe document called Convention 108 for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data. The other document is its modernised and updated version called Convention 108+ for the Protection of Individuals with regard to the Processing of Personal Data. The relevance of these documents to this area of law stems from the fact that the date of adoption of Convention 108, 28 January 1981, is also designated as International Data Protection Day.

The analysis of these two documents is again necessary to identify trends in the development of personal data protection law. They provide definitions of some terms that are not specified in the OECD Guidelines and provide definitions of some new terms. The principles for personal data protection that are contained in Convention 108 are also addressed. The part of the Convention that governs cross-border data flows is also analysed in detail in order to trace the development of the legal framework. In the first place, this analysis is

necessary because it enables to determine what exactly cross-border data flows are. It also looks at which data flows across national borders are allowed and when these flows can be restricted at the discretion of individual countries.

Analyses of these documents are necessary to trace the historical development of privacy and personal data protection law. They are also necessary in order to enable identification of the limits of the fundamental human right to personal data protection, as well as the basic principles in this area adopted by OECD and CoE member states. In addition, they have also been used to carry out a comparative legal analysis of the EU and the two organisations' legislation in this area.

Chapter II: Overview and analysis of the European Union legal framework for personal data protection, its free movement and privacy

Chapter Two aims to present the results of the overview and analysis of the EU personal data protection legislation. It responds to the tasks of clarifying the content of the concept of 'personal data protection' in the

EU, tracing the historical development of the understanding of a right to personal data protection in the EU, summarising the current place of this right in the EU system and determining what the level of personal data protection is in the EU. At the same time, it presents the principles of data protection in European law that should be respected when processing such data both within the EU/EEA and in third countries or international organisations. It also sets out the rights of data subjects within the EU/EEA, and which should be ensured when transferring their personal data to third countries or international organisations. This sets the basis for identifying the trends in the development of data protection law in the EU, as well as the necessary level of protection to be provided to individuals and the rights to be granted to them. In order to make this analysis accurate and complete, this chapter discusses Directive 95/46/EC on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data and Regulation (EU) 2016/679 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data and

repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation).

The first sub-chapter examines and analyses Directive 95/46/EC as a fundamental piece of EU legislation. It marks the beginning of the legal regime for the protection of personal data within the EU/EEA. The comparative legal method is used to find out which elements of the legal acts of other international organisations, the CoE and the OECD, have been adopted by the European legislator and placed in this Directive, as well as which are missing or improved. The specific provisions of Directive 95/46/EC that govern this regime are examined in order to identify trends in the development of the regime for personal data protection which are processed or intended to be processed after transfer to third countries or international organisations. For this purpose, some background documents of the Working Party set up under Article 29 of Directive 95/46/EC are also examined. An analysis is made of one of the most important documents of the WP29, namely the Adequacy Reference. This document reflects the findings of the CJEU in the Schrems I case and sets out

requirements and criteria for the European Commission and the Member States when deciding on the adequacy of protection provided by a third country or international organisation. Of course, other Working Party documents relevant to the interpretation of personal data protection law are also considered, as are some of the most significant cases before the ECJ in this area.

The analysis of this document is necessary to identify trends in the development of personal data protection law within the European Union and the European Economic Area. The relevance of this document for EU law is also determined by the fact that Article 8 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union contains precisely the right to the protection of personal data. This fundamental human right is missing from the catalogue of human rights defined by the UDHR and the ECHR. By defining the right to the protection of personal data as a fundamental human right in the CFR, the Union is taking a global lead in this area of law.

The second sub-chapter discusses and analyses the most recent and up-to-date European Union legal act in the field of personal data protection, namely Regulation (EU) 2016/679 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). The analysis in this sub-chapter covers the general rules and principles of personal data protection as well as the rights that should be granted to data subjects. Comparative legal and historical methods are used to identify developments and changes in the EU/EEA data protection legal regime.

This chapter does not discuss and analyse in detail the instruments and mechanisms for personal data protection during and after transfer to third countries or international organisations. This is because it aims to frame and define the limits of the right to personal data protection in the EU/EEA. This analysis is necessary to be able to determine what the level of protection provided by a third country or international organisation should be in order to be considered adequate. This analysis is also used to be able to determine what constitutes a level of

protection that is substantially equivalent to that provided by the GDPR when appropriate safeguards are used to protect personal data when transferred to third countries or international organisations.

This chapter also discusses and analyses the status, competence, tasks, and powers of national data protection authorities. This is necessary because it is the supervisory authorities that enforce the General Regulation and assess the lawfulness of the processing of personal data by a controller or processor, whether or not it carries out transfers of personal data to third countries or international organisations. In this respect, the cooperation procedures between data protection authorities are also examined and analysed. This analysis also includes the powers and tasks of the successor of the Article 29 Working Party, namely the European Data Protection Board. It is necessary in order to understand the way in which the GDPR is applied throughout the EU/EEA and, in particular, to determine how disputes between the different supervisory authorities are resolved when they have the capacity of lead and concerned supervisory authorities.

Chapter III: Activity of international organisations in the field of personal data protection, its free movement and privacy

The purpose of Chapter Three is to present the results of the general overview and analysis of the legal framework in the area of personal data protection, free movement of personal data and privacy of individual international organisations. It responds to the task of clarifying what the different international organisations have contributed to the development of the law in the area of fundamental human rights to privacy and personal data protection. This includes an analysis of the form in which legal frameworks in the area of personal data protection have been adopted and whether these frameworks are binding to their member states or have been used only as guidelines for those states. The rights of data subjects that should be, or are recommended to be, ensured within these organisations are also indicated. The different legal regimes for the transfer of data to third countries or international organisations are also analysed, as well as the free flow of data across the borders of the Member States of these organisations. This establishes the

relevance of the European legal framework for the protection of personal data internationally. In order to meet the aims and objectives of this dissertation, this chapter considers only those organisations that regulate in their legal frameworks the transfer of data to third countries or international organisations. These are namely the Organization of American States (OAS), the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) and the Commonwealth of Nations.

The first sub-chapter discusses the legal framework of the Organization of American States. To make this analysis complete and accurate, the OAS documents called Preliminary Principles and Recommendations on Data Protection (Privacy) (2011) and the Inter-American Juridical Committee's Updated Principles on Privacy and Data Protection, together with notes thereto (2021) are examined. The analysis of these documents focuses primarily on the regulation of cross-border data flows within this international organization, as well as data transfers to third countries or international organisations. The comparative legal method has been used to analyse

this legal framework in order to identify its similarities and differences with the EU legal framework.

In the second sub-chapter, the legal framework on personal data protection of the Association of Southeast Asian Nations is examined and analysed. To fulfil its purpose, it examines two ASEAN documents called the Framework on Personal Data Protection (2016) and the Framework on Digital Data Governance (2018). First, the principles for cross-border data flows within the organisation itself are analysed. Then, the provisions that define the ways in which data transfers to third countries or international organisations can take place are examined. The nature of these documents is also analysed in order to establish whether ASEAN Member States are obliged to implement them in their legislation or whether they are more in the nature of guidelines. The comparative legal method is also used here to identify the similarities and differences between the ASEAN and EU legal frameworks, as well as the contribution of European legislation to the ASEAN legal framework.

The third sub-chapter analyses and examines the Commonwealth of Nations' legal framework on personal data protection. In order to fulfil this objective, this chapter examines the document called Model Data Protection Provisions (2022). As in the other sections of this chapter, the nature of this document is examined here to determine whether it is binding on all Member States of the Commonwealth of Nations. A detailed analysis has been made of the provisions which determine the ways in which transfers of data to third countries or international organisations may take place. Again, the comparative legal method has been used to identify the similarities and differences between the legal frameworks of the Commonwealth of Nations and the EU, as well as the contribution of European legislation to the legal framework of this international regional organisation.

Chapter IV: Transfer of personal data to third countries or international organisations through the mechanisms provided for in the General Data Protection Regulation

Chapter Four aims to present the results of the overview and analysis of the legal framework in the area of personal data protection in cross-border transfers to third countries or international organisations, as well as of the mechanisms for the protection of such data in the course of such transfers. It is tasked with identifying what legal mechanisms the European Union has in place to protect personal data when they are transferred to third countries or international organisations, as well as clarifying whether there is a need for changes to this legal framework and why there are CJEU judgments finding breaches by the European Commission. This includes an analysis of the different legal mechanisms for the protection of personal data in EU – third country or international organisation relations and how these mechanisms provide an adequate level of protection such as provided by the GDPR. The territorial scope of the GDPR is also examined and analysed in order to

determine which organisations should comply with the general rules of the GDPR and which with the rules of Chapter V of the GDPR. In order to meet the aims and objectives of the thesis, this chapter discusses and analyses the provisions for data transfers based on an adequate level of protection decision, data transfers with appropriate safeguards, and derogations under Article 49 GDPR as a means of transferring personal data to third countries or international organisations.

The first sub-chapter discusses and analyses the general legal framework for data transfers based on a decision on the adequate level of protection provided. For the completeness and accuracy of this analysis, the provisions of Article 45 of the GDPR and the Working Document of the Article 29 Working Party of Directive 95/46/EC called Adequacy referential are examined and analysed. In order to demonstrate the application of this mechanism for transfers to third countries or international organisations in practice, this chapter examines some of the most important adequacy decisions of the European Commission, namely the adequacy decisions concerning the United Kingdom, Japan, Canada and the United States

of America. First, the adequacy decision in relation to the UK is examined and analysed to establish the European Commission's actions in relation to a country that has fully implemented EU law but is no longer a member of the Union. The problems that Brexit has created for personal data protection are examined and analysed, as well as the recommendations made by the European Data Protection Board and the European Commission to overcome these problems. Secondly, the adequacy decision that creates the world's largest safe data transfer space, namely the adequacy decision on the Japanese legislation, is examined and analysed. This section continues with an analysis and review of the adequacy decision provided by Canada. The aim here is to highlight the problem of the European Commission reviewing adequacy decisions. And fourthly, the three political agreements between the EC and the US on the adequate level of protection provided are examined, namely the EU-US Safe Harbor, the EU-US Privacy Shield and the latest and most recent agreement called the EU-US Data Protection Framework.

The second sub-chapter discusses and analyses the provisions for the transfer of data to third countries or international organisations with appropriate safeguards. Firstly, a brief analysis is made of instruments of a binding and enforceable nature between public authorities and bodies. The next mechanism that is reviewed and analysed in this sub-chapter is standard contractual clauses. The third sub-chapter refers to codes of conduct under Article 40 of the GDPR as a mechanism for data transfer to third countries or international organisations. This sub-chapter continues with an analysis of the certification mechanism under Article 42 of the GDPR as a tool for data transfer to third countries or international organisations and binding corporate rules. The overview and analysis of these personal data protection mechanisms in the EU – third country relationships is necessary in order to identify which mechanism is the most appropriate for which cases, and how this mechanism provides sufficient guarantees that the level of personal data protection provided in the third country or international organisation is equivalent to that provided in the European Union.

The final third sub-chapter reviews and analyses derogations under Article 49 of the GDPR as a means of transferring personal data to third countries or international organisations. This review and analysis is necessary in order to identify cases where the transfer of personal data to third countries or international organisations has been authorised without an adequacy decision having been taken by the EC under Article 45 of the GDPR in respect of that transfer and in the absence of binding corporate rules or appropriate safeguards under Article 46 of the GDPR.

Conclusion

The conclusion includes the dissertation contributions, summary, findings, and recommendations.

De lege ferenda suggestions are given which have been identified as necessary and/or useful in the course of the work on the paper.

First, a proposal is made to change the decision-making procedure on the adequate level of protection by the European Commission. This proposal aims to achieve

legal certainty in the transfer of data to third countries and international organisations, as well as to achieve a uniform and deliberate approach and avoid mistakes in such adequacy decisions by the European Commission.

Further, a proposal has been made at European Union level to define categories of data that cannot be transferred to third countries or international organisations that do not provide an adequate level of protection under Article 45 of the GDPR. This aims to achieve a high level of privacy and personal data protection for all European citizens. Such a list would undoubtedly limit the instances of unlawful and abusive processing of personal data of EU citizens in certain third countries that do not provide an adequate level of protection.

The final pages of the dissertation contain a detailed bibliographical reference.

List of publications

1. YANCHEV, AVG., MARIN, N., “*Personal data breaches as a major challenge for national security*”, Journal of Law, Policy, Administration, vol. 8, no. 2/2021, pages 1-9, available at: <https://lpajournal.swu.bg/%d1%82%d0%be%d0%bc-8-%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-2-2021%d0%b3/>
2. YANCHEV, AVG., “*Overview of the main legal mechanisms for the protection of personal data when transferred to third countries or international organizations*”, Collection of scientific papers from XXX International Scientific Conference for Young Scientists - 2021, Union of Quality Specialists in Bulgaria, 2021, ISSN 1314-4669;
3. YANCHEV, AVG., “*Standard Contractual Clauses as a legal mechanism for personal data protection when transferred to third countries*”, Collection of papers from the XI National Conference of Doctoral Students in Legal Sciences, Institute of State and Law at the

Bulgarian Academy of Sciences, 2023, ISSN 2603-3011.